GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 13. 3. Lutego 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Na utworzenie i utrzymy-
mywanie s koły gminney w miasteczku Koro-
lówce, w Cyrkule Czortkowskim, obowiązała
się dożywotnia Pani dóbr Korolowki, W. Ju-
lianna Duninowa Borkowska, wystawić z
twardego materyiału dom na szkołę z pomiesz-
kaniem dla nauczyciela, sprawić potrzebne
sprzęty szkolne, i w ciągu sześciu miesięcy zi-
mowych dostarczać na opał słomy, którey tam
dla braku drzewa używaią; nadto zaś wyzna-
czyć nauczycielowi dwa morgi pola na ogród
i dawać mu co rok po 50 ZR. monetą kon-
wencyyną, i po 8 korcy zboża. Na uposaże-
nie tegoż nauczyciela ofiarowała Chrześciian-
ska Gmina Korolowska co rok po 10 — a Gmi-
na wieyska Juryampolska po 5 ZR. monetą
konwencyyną, i obiedwie razem co rok po
6 1/2 korca 2 garcy zboża; niemniey tamecz-
ny Pleban obrządku Grecko-katolickiego, JX.
Jan Zienkiewicz, co rok po 5 ZR monetą kon-
wencyyną, a Korolowska Gmina Żydowska, po
12 ZR., 30 Kr. także monetą konwencyyną —
C. K. Rząd kraiowy ma ukontentowanie podadź
szlachetne te czyny do wiadomości powszechney.

Z Wiednia. — Stosownie do naywyższego rozporządzenia przywdziano dnia 22go Stycznia żałobę Dworską z powodu zeyścia ze Świata N. Maryi Izabelli Franciszki, Królowey Hiszpańskiey, urodzoney Xiężniczki Portugalskiey Brazyliyskiey i Algarbskiey. Gruba żałoba trwać będzie do dnia 29go Stycznia, cienka zaś skończy się z dniem 8mym Lutego.

Obraz polityczny rożnych Państw w miesiącu Grudniu 1818.

(z gazety Wiedeńskiey. Der Wanderer.)

Austryia. Monarcha nasz powrócił do stolicy Swoiey, z podróży podiętey do Akwizgranu; towarzyszyła Mu N. Małżonka Jego, która wyiechała była na przeciw Niemu aż do Monachium. W krótce potem przybył także z odwiedzinami do Wiednia N. Cesarz Rossyyski. Dla tem większego uprzyiemnienia pobytu tego N. Gościa, odprawiły się wielkie popisy woyska w Praterze, a na błoniu Simmeringskiem obroty woienne z iazdą, przy którey okoliczności woyska Austryiackie dały dowod ponowiony o prawdziwie woyskowym duchu swoim, i biegłości w obrotach. Zwiedziwszy N. Cesarz Rossyyski kilkanaście Instytutow, szczególniey woyskowych i zabawiwszy dziesięć dni w Wiedniu, puścił się w drogę z powrotem do Kraiów Swoich. Ze znakomitszych osób, które podostawały nowe urzędy lub dostoyności, wymieniamy tu tylko: nayprzód sławnego bohatera Xiążęcia Wellingtona, który mianowany został Ces. Austr. Marszałkiem polnym i Właścicielem pułku piechoty Erbach; Jenerała Artylleryi polney, Barona Lattermana, mianowanego Prezydentem jeneralnego woyskowego Sądu Appellacyi; tudzież Jenerała iazdy Barona Frimonta, mianowanego naczelnym Dowodcą w Wenecyi, i polnego Marszałka Porucznika Hrabiego Bubna, mianowanego naczelnym Dowodcą w Lombardyi. — W ciągu tego miesiąca powróciły woyska nasze z Francyi na mieysca oyczystych stanowisk swoich. Witano ie wszędzie z ową radością i owem uczuciem, które uważane bydź mogą za naypewnieyszą rękoymię wzaiemnego szacunku i przywiązania, między stanem obywatelskim i woyskowym. — W Wiedniu umarł znowu weteran sztuk nadobnych, pełen zasługi Radca i Nauczyciel C. K. Akademii sztuk kształcących P. Hubert Maurer, w 81wszym roku wieku swoiego.

Turcyia. Wołoszczyzna dostała na mieysce zbiegłego Hospodara, nowego Xiążęcia, Alexandra Suzzo. — Marynarka Turecka pomnożona dwoma nowemi okrętami liniiowemi. Nie wiele wprawdzie słychać iuż o zarazie morowey, lecz przecież zawsze ieszcze za wiele.

Niemcy. W Bawaryi zwołane Stany na Seym a Jenerał Marszałek polny Xiążę

)(

Wrede mianowany pierwszym Prezesem Radców Państwa. — Seym Hannowerski uchwalił zniesienie tortur. — Z Xiążąt umarło w tym miesiącu: W. Xiążę Badeński (następca iego Margrabia Ludwik Stryy zmarłego); udzielny Xiążę Anhalt-Köthen, w 17 roku wieku swoiego, (po nim następnie Xiążę Pless, znany iako czynny stronnik Pruski w woynie z r. 1806—1807); nakoniec Xiężniczka Elżbieta Saska cioteczna Babka N. Cesarza Austryiackiego.

W. Brytanii. O tey ważney wyspie mało ważnego mamy tym razem. Umarł Lord Ellenborough Naczelnik Sądu Królewskiego (*Kingsbcuch*), Mąż wielce zasłużony; a Xiążę Wellington mianowany Jenerałem artylleryi polney. Urząd ten piastował prawie przed stoma laty naddziad iego, Xiążę Marlborough. Sławny ten bohater posiada teraz siedem buław marszałkowskich; mianowicie Angielską, Portugalską, Hiszpańską, Niderlandzką, Austryiacką, Pruską i Rossyyską, iest przeto Marszałkiem polnym Świata. — Żegluiemy myślą po nad kanał, i zawiiamy do Kraiu, gdzie czekaią na nas nader interessuiące zdarzenia, mianowicie

Francyia. — Posiedzenie Izb zagaione zostało. Król uwiadomił Izby w mowie Swoiey o szczęśliwych zmianach tak wewnętrznego iako i zewnętrznego stanu Francyi, od czasu ostatniego posiedzenia. W krótce po otworzeniu Izb nastąpiła ważna odmiana w Ministeryium. Dnia 24. Grudnia żądali i otrzymali dymissyię wszyscy Ministrowie, wyiąwszy Xiążęcia de Richelieu, któremu Król polecił utworzenie nowego Ministeryium. Tu dopiero stronnicy wszelkiego wyznania politycznego (Konstytucyioniści, Liberaliści, i Ultrarojaliści) używali wszystkich sposobow, aby swoich prawowiernych umieścić na urzędach Ministerskich. Każdy dzień przynosił innych Kandydatów to od tey, to znowu od drugiey strony, o których znowu we 24 godzin zapomniano, gdyż nowym mieysca ustępować musieli. Francyia zostawała 5 dni bez Ministrów; a gdy nakoniec i Xiąże Richelieu dla słabości swoiey prosił o dymissyię, wyszły pod d. 29. Grudnia trzy rozporządzenia Królewskie, mocą których urzędy Ministrów obsadzone zostały Mężami, posiadaiącymi równe i zasłużone zaufanie Króla i Narodu. Na mieyscu Xięcia Richelieu został Margrabia Desole Ministrem spraw zewnętrznych, i Prezesem Rady ministeryialney; Hrabia de Cazes dotychczasowy Minister Policyi, Ministrem spraw wewnętrznych na mieyscu P. Laine, a na mieysce Pasquiera, P. De Serre Ministrem sprawiedliwości i Zachowawcą pieczęci; Portal stanął na czele marynarki na mieyscu Molego a Xiądz Louis zastąpił P. Roy, który kilkoma dniami przetem na mieyscu Hrabiego Corvetto został Ministrem Skarbu. Ministeryium Policyi zniesione zostało. Ukontentowanie powszechne z powodu mianowanych Ministrów, i rozporządzeń, okazywało się na wszelkie sposoby, osobliwie także przez podnoszenie się papierów publicznych, których warteści niebezpieczne chwianie się teraz ustało, i zdaie się że ustąpiło mieysca systematyczney, ciągle postępuiącey poprawie ich obiegu. — Obie Izby uchwaliły prawie iednomyślnie tymczasowe prawo finansowe względem wybrania 6 części podatkow stałych i niestałych, a proiekt zamieniony został w prawo. Król dozwolił kilkunastu wygnańcom powrócić do Francyi, (między którymi znayduie się Jenerał Alix).— Mazszałek Perignon, Gubernator Paryża zszedł z świata.

Hiszpaniia. Dnia 26. Grudnia umarła w połogu Królowa, Xiężniczka Portugalska, dopiero przed dwoma laty zaślubiona. Nie miała ieszcze 22 lat wieku. — W Andaluzyi popełniaią hordy rozboynikow bezprawia, dla pohamowania których wysłano woysko. Składaią się one z przekradaiących towary, ze zbiegow woyskowych i z wolno zaciężnych byłych kup zbroynych, które tylko z przymusu zrzekną się swoiego dawnego rzemiosła, to iest rabunków i zabóystwa.

Prussy. Zaraz po przybyciu Króla powracaiącego z Akwizgranu, miało zaszczyt miasto Berlin, oglądać N. Cesarzowę Rossyyską Matkę, która po krótkim pobycie puściła się w dalszą drogę przez Kólewiec do Państw Syna Swoiego.

Włochy. Następca tronu oboiey Sycylii poiechał do Rzymu z Małżonką swoią.— W Sardynii zaszły odmiany w Ministeryium.— W Parmie aż do morza i wzdłuż brzegów Genueńskich dało się uczuć trzęsienie ziemi; wszakże nie zrządziło żadney znaczney szkody.

Kraie za Europeyskie. W Indyiach wschodnich zachmurzyło się znowu na horyzoncie politycznym. Zbiegły Rajah Nagpurski szukał przytułku u bitnego pokolenia Indyianów, iakoż go tam znalazł. Tłuszcza wygnana z okręgu Marattów, oddaleni Arabowie, czyli naiemne straże przyboczne Xiążąt Maratskich, które utraciły swoy żółd i szukały nowego Pana, ofiarowały mu swoie usługi, i złączyły się w kupę liczącą blisko 20,000 ludzi, która atoli nie może mieć za-

dney postawy woienney, i którą Anglicy rozproszą w krótkim czasie bez trudności i bez użycia wiele woyska. — Z Ameryki Hiszpańskiey dowiaduiemy się iako o rzeczy ieszcze nie zapewnioney, że Jenerał Morillo proponował Jenerałowi powstańców Zaraza, by przeszedł z woyskiem na iego stronę, ale ten nie tylko to drzucił, ale nadto wezwał go do przeyścia na stronę niepodległych, przyrzekaiąc mu w tym razie mieysce w woysku zasługom iego odpowiednie. (Cała ta okoliczność podobną iest do wymyśloney baieczki). — Wodz niepodległych Boliwar złożył wszystkie cywilne urzędy i dostoyności i chce służyć tylko na polu bitwy. — W Buenos-Ayres uknowano spisek przeciwko Dyrektorowi Pueyeredonowi, co sprawiło wrażenie, i dało powod do powięzienia wielu osób. — W Wenecueli gotuią się do nowey wyprawy; Jenerał Morillo rozpisał w Karakas rekwizycyie względem ludzi do woyska, pieniędzy i koni; zdaie się, że chce bydź przygotowanym na przypadek zaczepki ze strony powstańców, — Kongress otworzony został w Ziednoczonych Stanach Ameryki półnoeney; Poselstwo Prezydenta okazuie, że między W. Brytaniią a Ameryką północną poczyna zawiązywać się przyiaźń w duchu wcale niezwyczaynym; i że oboie te Mocarstwa podaią sobie nawzaiem ręce, dla zapewnienia sobie nabytey przewagi handlowey nad drugiemi marynarkę utrzymuiącemi Narodami. Połowa owego poselstwa iest mową pochwalną dla Ministeryium Angielskiego — Boyer, Prezydent i Szef części republikańskiey na wyspie S.-Domingo czyli Haity, rozgłosił, że rozpoznawać będzie brzegi Krzysztofa z 15. uzbroionemi okrętami. Pierwey chciał Krzysztof rozpoznawać granice części Boyera. Zdaie się że obadwa nie zabieraią się szczerze do woyny.

Zwrót oka na rok 1818.

(*z wyżeyrzeczoney gazety.*)

Dwa główne wypadki odznaczaią ten rok: We względzie politycznym i moralnym, obfite w skutki działania Akwizgrańskie; a we względzie fizycznym, szczególnieysza urodzayność, która dozwala ludzkości uciśnioney woynami i nieurodzaynością roku 1816go przychodzić nieco znowu do siebie. — Znakomitsze nadto wypadki pomienionego roku są następuiące w krótkości zebrane: Z Osób panuiących wydarła nam śmierć: Króla i Królowę Szwedzkich. Królowę Angielską (*i Hiszpańską*), tudzież W. Xięcia Badeńskiego (*i Anhalt - Köthenskiego*). Daley godnemi były uwagi: wybory w Paryżu i w Londynie; Zaprowadzenie konstytucyy w Bawaryi i i W. Xięztwie Badeńskiem; skargi nabywców dóbr kraiowych w Hessach; Banki we Francyi i w Anglii; Konkordaty; wynalazek rozkrzewiongo Bell Lankasterskiego sposobu wzaiemney oświaty; zaprowadzenie banków oszczędności; wydoskonalenie machin w Anglii, ze szkodą klassy pracuiącey; niepokoie uczniów w Göttyndze i la Fleche; każące i wieszcze kobiety; pobóżnisie w Saxonii morduiący ludzi; processa gazetowe; spisek w Bruxelii i na wyspie S. Heleny; Sprawa zabóyców Fualdesa; ósmy mędrzec Grecki, maiący bydź Wołochem; wielki wąż w Ameryce; statki parowe; oświecanie gazem; korsarze powstańców; postępy Jezuitów; upadek Wehabitów; (*wyprawa do bieguna północnego; zakończenie woyny w Indyiach wschodnich*); na dodatek osada w Prowincyi Texas i t. d. — i t. d. — i t. d. — i t. d. Filozof rozbieraiący krytycznie tę mieszaninę wypadków rozpozna, czyli rok zeszły przyczynił się do wykształcenia umysłu i serca ludzkiego, lub przeciwnie?

Kraków.

Na Sessyi Seymu Rzeczpospolitey Krakowskiey dnia 30. Grudnia rosprawiano nad przełożonym od Senatu proiektem do prawa względem rozmiaru wszystkich posiadłości gruntowych, celem urządzenia podatku gruntowego. Po kilku głosach przystąpiono do sekretnego kreskowania, i proiekt ten większością głosów odrzucono. — Na posiedzeniu dnia 31. Grudnia Kommissyia Seymowo - Skarbowa podała Izbie prawodawczey budżet na rok 1819 —20, według którego przychody 1,331,692 zł. gr. 17, a wydatki 1,300,541 zp. gr. 7 wynoszą; pozostaiące więc 31,151 zp. gr. 17 przeznaczyła Izba na umorzenie długów miasta Krakowa, zaciągnionych w roku 1809. — Dnia 4go Stycznia wniosek JW. Reprezentanta Adama Siemońskiego względem sprowadzenia zwłok ś. p. Jenerała Dąbrowskiego, przesłała Izba Senatowi dla dopełnienia; potem zaś była mowa o proiektach, tyczących się urządzenia wolności handlu, tudzież ustanowienia giełdy kupieckiey i Rady handlowey. — Na Sessyi dnia 5. Stycznia wniesiono, aby od Senatu żądać udzielenia przedstawień, które tenże Senat co do niektórych wątpliwości

w rozwinięciach Kommissyi organizacyyney NN. Protektorom uczynić zamyśla, i w tey mierze uwagi JW. Sołtykowicza Senatowi odesłać postawioną; potem zaś uchwalono prawo o Radzie bandlowey i o giełdzie kupieckiey. — Na ostatnich dwóch Sessyiach dnia 7. i 8. Stycznia była mowa o rachunkach Administracyi publiczney i o niektórych proiektach skarbowych. Komitet prawodawczy zdawał sprawę o postępach w redakcyi Kodexów Prawa cywilnego, kryminalnego i procedury. Kommissyia Seymowo-Skarbowa podała uwagi swoie nad Obrazem stanu Krain; Senat doniósł Izbie prawodawczey, iż względem wniesienia, ażeby zwłoki ś. p. Jener. Dąbrowskiego sprowadzone były do Krakowa, nie omieszka uczynić stosownych kroków, gdzie będzie należało. Tenże Senat w odpowiedzi Izbie, w przedmiotach tyczących się wątpliwości Konstytucyi i Statutów, wyraził, iż żadnych w tey mierze przedstawień do NN Protektorów nieprzygotował, a ieżeli Izba ma iakie, tych udzielenia oczekuie.

Dnia 9go Stycznia. Delegacyia od Zgromadzenia Reprezentantów, przy ukończeniu posiedzeń iego wybrana, złożyła Senatowi Rządzącemu uchwalony w Izbie Prawodawczey, następuiący adres: — „Zgromadzenie Reprezentantów Rzeczypospolitey Krakowskiey, zapatruiąc się na usiłowania i starania dla dobra tego Kraiu, przez Senat Rządzący statecznie podeymowane, nie może opuścić iedyney sposobności wynurzenia Senatowi Rządzącemu uczuć wdzięczności i uszanowania, w imieniu kommitentów swoich, któremi iest przeięte przy oświadczeniu naygoretszego życzenia, aby w podiętym iuż tak chwalebnie zawodzie, dla dobra powszechnego, pod stérem naydostoynieyszego Obywatela JW. Prezesa swego, który zaufanie i miłość całego Ludu tey krainy posiada, na moment nie ustawał.“ — Składaiąc ten adres Senatowi JW. Stanisław Mieroszewski, miał taką przemowę: „Rzeczpospolita Krakowska, Naród wolny i niepodległy, kończąc obrady Seymowe, delegowała nas z grona Reprezentacyi, ażebyśmy tłomaczami byli uczuć, które Izba prawodawcza w duchu braterskim i uszanowania swoiem i kommitentów swoich imieniem, w Adressie uroczystym Wysokiemu Senatowi Rządzącemu przesyła. Im bliżey porozumiewać się będą te dwie główne Narodu Władze, nierozłączne mieć będą dążenia cele, a obeznawszy się Naród z duchem konstytucyi, postępować będzie z pochodnią doświadczenia. Powaga, prawość i godność, są mu wrodzoną namiętnością, a charakter narodowy w tym zakątku ziemi Polskiey, nauki i sławy Oyców naszych siedlisku, przyszłym pokoleniom szlachetnych iedności, szczerości, i prostoty obyczaiów, dochowa wzorów. Pod tarczą NN. Monarchów, uboga Rzeczpospolita nasza, ale w domowe i obywatelskie bogata cnoty, ziedna Wam dostoyni Senatorowie pod wodzą Szanownego Prezesa, którego znane cnoty i zasługi, uświetniło publiczne zaufanie, błogosławieństwo Ludu i poważanie.“ — JW. Wodzicki Prezes Senatu, tak na to odpowiedział: „Pochlebnieyszey Rząd nie doznaie nagrody, iak w świadectwie Narodu, że nie zawiódł iego oczekiwania. Kosztuie dziś tey pociechy Senat Krakowski, kiedy iednomyślnością uchwaloną Delegacyia, przynosi mu te drogie Reprezentacyi narodowey zadowolnienie. Trafny wybór Delegowanych, podwaia ieszcze wdzięczność Senatu, gdy w niey postrzega Mężów cnotą, światłem, pomiarkowaniem i wytrwałością w opinii publiczney szanowanych. Zasady wyiawione w dopiero słyszanym wymówionym głosie, wszystkich nas zbudowały, a bogdayby w każdego utkwić mogły pamięci. Dwie te sobie niepodległe Władze, a z konstytucyi odrębne polecenia maiące, pilnować się, ale nie walczyć z sobą powinny. Szanować się owszem nawzaiem, i łącznie działać dla dobra Kraiu, ścisłym obu iest obowiązkiem. Obie wypływaiąc z iednego źródła, to iest wyboru, są tworem zaufania, i bez niego w urzędowaniu obeyść się nie mogą, zwłaszcza też Senat Krakowski; bo na tey iedynie tylko moralney sile, opiera się iego czuwanie nad porządkiem, osobistem bezpieczeństwem, tudzież wykonywaniem uchwał waszych. Kto bez prawnego zarzutu, osłabiać się stara takową ufność, Rządowi wszelką dzielność odeymuie, podkopuiąc w podwalinach konstytucyynego Gmachu budowlę. Zanieście zacni Mężowie Reprezentacyi narodowey wdzięczność Senatu, a razem zapewnienie, że zachęcony iey zadowolnieniem, podwoi usiłowań, aby w miarę pozwolonych mu przez nią środków, ciągle na podobne zasługiwał świadectwa.“

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 26. Stycznia. — Wczoray obchodziła stolica tuteysza rocznicę urodzin N. Cesarzowey Elżbiety Alexieiowney przez uroczyste nabożeństwo i Te Deum w kościele katedralnym, tudzież w kaplicy zamkowey, a wieczorem, przez oświecenie domów.